

Detta är ett svar från SBU:s Upplysningstjänst 8 Augusti 2016. SBU:s Upplysningstjänst svarar på avgränsade medicinska frågor. Svaret bygger inte på en systematisk litteraturoversikt, varför resultaten av litteratursökningen kan vara ofullständiga. Detta svar har tagits fram av SBU:s kansli och har inte granskats av SBU:s nämnd.

Riskfaktorer för våld i nära relationer

Våld i nära relation orsakar stort lidande och ohälsa hos de som drabbas. Årligen utsätts uppskattningsvis mellan 0,5 och 2,8 procent av kvinnor och mellan 0,6 och 2 procent av män i Sverige för fysiskt våld av en närstående [1-4]. Kvinnor utsätts oftare för grövre våld vilket kräver mer insatser och sjukvård jämfört med män. Kvinnor utsätts även i större utsträckning för sexuellt och psykologiskt våld jämfört med män [3,4]. För att bättre kunna förebygga våldet behövs mer kunskap om faktorer under en individs uppväxt som ökar risken att utsättas för eller att utöva våld i en nära relation i vuxen ålder. Sådan kunskap skulle kunna användas för att förebygga våld.

Fråga:

”Finns det studier som utvärderat riskfaktorer under uppväxten för våld i när relationer med uppföljning under längre tid?”

Sammanfattning:

Flertalet publicerade studier som handlar om riskfaktorer för fysiskt, sexuellt eller känslomässigt våld i heterosexuella relationer är retrospektiva i sitt upplägg, vilket innebär att vuxna personer har intervjuats om sin uppväxt. Det är svårt att dra tillförlitliga slutsatser från sådana studier, eftersom de baseras på personernas minnen och upplevelser. Säkrare kunskap erhålls från longitudinella studier där personer först undersökts som barn och unga för att senare följas upp i vuxen ålder.

Upplysningstjänsten har endast identifierat en systematisk översikt som baseras på studier med en longitudinell och framåtblickande studiedesign [6]. Samtliga 25 studier som ingår i översikten har undersökt samband mellan faktorer under deltagarnas uppväxt och risk för att i vuxen ålder utöva eller utsättas för våld i en nära relation. Den genomsnittliga uppföljningstiden var 17 år. Studierna har utförts i USA, Nya Zeeland, Storbritannien och Kanada. Sammantaget har dessa studier undersökt fem kategorier av riskfaktorer i barn och ungdomars uppväxtmiljö. Följande över tid sammankopplade faktorer ökar enligt översiktsförfattarna risken för våld:

1. Barn och ungdomar som utsätts för våld och övergrepp i hemmet.
2. Barn och ungdomar som växer upp i dysfunktionella och konfliktfyllda familjer, och tvingas bevittna våld.
3. Barn och ungdomar med beteendeproblem och ungdomar som missbrukar alkohol och droger

4. Ungdomar med kamratrelationer som kännetecknas av konflikter, våld och bristande närhet.

5. Familjer med låg inkomst.

Enligt författarna till översikten är det samma riskfaktorer för att både utöva och utsättas för våld i en nära relation i vuxen ålder. Dessutom är riskfaktorerna i allmänhet samma för båda könen. Det kan förklaras av att ömsesidigt våld var vanligt.

Författarna till översikten drar slutsatsen att det förebyggande arbetet behöver förstärkas genom tidiga insatser till riskfamiljer. Flera namngivna metoder beskrivs.

Översiktens litteratursökning var bristfälligt beskriven och risken för systematiska felkällor (bias) för ingående studier hade inte bedömts vilket gör att översiktens kvalitet bedöms som låg.

SBU har inte tagit ställning i sakfrågan. Här redovisas därför endast de enskilda författarnas slutsatser.

Bakgrund

Våld i nära relationer är ett allvarligt och kostsamt samhällsproblem, som orsakar stort lidande, ohälsa och i värsta fall dödsfall hos de som drabbas (www.socialstyrelsen.se).

Termen våld i nära relation innefattar alla former av fysiskt, psykiskt och sexuellt våld [5].

De tidiga barn- och ungdomsåren är en kritisk period i en individs utveckling, och det behövs mer forskning om hur miljön kan tänkas inverka på benägenheten att i vuxen ålder bli våldsförövare eller risken att falla offer för våld i en nära relation.

Avgränsningar

Vi har gjort sökningar (se avsnittet "Litteratursökning") i databaserna Cochrane Library, Embase, Ebsco-databaserna (CINAHL, Psychology and Behavioral Sciences Collection, PsycINFO och SocINDEX) och Joanna Briggs Institute EBP Database. Upplysningstjänsten inkluderade vetenskapliga kunskapsöversikter som undersökte tidiga riskfaktorer i kvinnors och mäns uppväxtmiljö, som kan leda till att individen senare i vuxen ålder blir våldsutövare eller offer i en nära relation. Studier som enbart undersökte en specifik riskfaktor, eller som använde försöksdeltagare från ett utvalt område, såsom stad eller land, exkluderades. Studier som undersökte riskfaktorer i individers vuxna liv uteslöts också.

Resultat från sökningen

Upplysningstjänstens litteratursökning har totalt genererat 660 träffar. Vi har läst alla sammanfattningar. Av dessa har två artiklar bedömts kunna vara relevanta och lästs i fulltext. En artikel ingår i svaret. Den artikel som inte ingår i svaret har exkluderats på grund av att den inte var relevant för frågeställningen.

Systematisk översikt

Upplysningstjänsten identifierade en översikt [6] som utvärderat betydelsen av uppväxtfaktorer som kan inverka på en individs risk för att senare i vuxen ålder bli våldsutövare eller offer i en nära relation. Författarna undersökte betydelsen av; att ha blivit misshandlad som barn, att komma från problemfyllda hemförhållanden (kriminalitet, droger, våld mellan föräldrar etc.), att som barn/ungdom haft beteendemässiga problem, att ha haft dåliga kompisar eller en viss social bakgrund med t.ex. låg inkomst. Primärstudierna (totalt 25 stycken, omfattande 14 kohorter) var utförda i USA, Nya Zeeland, Storbritannien och Kanada. Den genomsnittliga uppföljningstiden var 17 år.

Med nära relation menar författarna ett nära förhållande mellan två vuxna individer som pågår, eller som tidigare har pågått. Resultaten från de enskilda studierna bygger på studiedeltagarnas självrapporterade data från Conflict Tactic Scale (CTS). Författarna till översikten menar på att det därmed kan förekomma viss underrapportering, vilket är vanligt hos speciellt utsatta grupper, och präglar alla studier av offer [7].

Översiktsförfattaren drar slutsatsen att alla de undersökta omständigheterna medför en signifikant risk för att individen ska hamna i en våldspräglad nära relation som vuxen, antingen som offer eller våldsutövare. Individens sociodemografiska bakgrund tycktes spela något mindre roll. Författarna konstaterar även att det finns ett starkt samband mellan att vara utövare av relationsvåld och att vara offer. En och samma individ kan således vara den som brukar våld eller den som blir utsatt för våld.

SBU:s granskning av originalrapporten

Vid SBU:s genomgång av originalrapporten användes en granskningsmall för systematiska översikter som kallas AMSTAR. Granskningen visade att studieurval och dataextraktion uppfyller definierade kvalitetskrav för en systematisk litteraturöversikt. Litteratursökningen var dock bristfälligt beskriven. Författarna har inte bedömt risken för systematiska felkällor (bias). De har inte heller gjort någon formell värdering av den vetenskapliga osäkerheten.

Tabell 1. Systematiska översikter

Inkluderande studier	Population	Utfallsmått	AMSTAR
Costa och medförfattare 2015 [6]			
Prospektiva, longitudinella studier (n=25)	Kvinnor och män som: <ul style="list-style-type: none"> var under 18 år vid studiens början, och över 18 år vid uppföljningstidens slut hade minst en rapporterad incidens av relationsvåld i vuxen ålder (som våldsutövare eller offer)	Förekomst av våldsincident/er i vuxen ålder (som utövare eller offer)	Låg kvalitet på grund av att de ingående studierna ej har blivit kvalitetsgranskade
Författarens slutsatser: "Child and adolescent abuse experiences and family of origin risks were the most commonly investigated and consistent predictors, followed by child and adolescent behavioral and adolescent peer risks. Evidence for the influence of early sociodemographic risks to subsequent domestic violence was weaker across the studies reviewed."			

Projektgrupp

Detta svar är sammanställt av Lena Berglin och Göran Bertilsson

Litteratursökning

The Joanna Briggs Institute EBP Database via ovid 1 april 2016		
Risk factors for domestic violence		
	Search terms	Items found
Population:		
1.	(partner violence or domestic violence).mp. [mp=text, heading word, subject area node, title]	25
Intervention:		
2.	(risk factor or risk factors or predictor or predictors).mp. [mp=text, heading word, subject area node, title]	1315
Final	#1 and #2	11

[mp] = text, heading word, subject area

Databas via ebsco.com CINAHL with Full Text, Psychology and Behavioral Sciences Collection, PsycINFO, SocINDEX with Full Text 1 april 2016		
Risk factors for domestic violence		
	Search terms	Items found
Population:		
1.	partner violence or domestic violence	47,333
Intervention:		
2.	risk factor or risk factors or predictor or predictors	512,749
Study types:		
3.	systematic review or meta-analysis	105,383
Final	#1 and #2 and #3	132

Embase via embase.com 1 april 2016		
Risk factors for domestic violence		
	Search terms	Items found
Population:		
1.	'partner violence':ab,ti OR 'domestic violence':ab,ti	9492

Embase via embase.com 1 april 2016		
Risk factors for domestic violence		
2.	'domestic violence'/exp	46271
Intervention:		
3.	'risk factor'/exp OR 'risk factor*':ab,ti OR predictor*':ab,ti	1,226,301
Study types:		
5.	'evidence based medicine'/exp OR systematic:ab,ti OR meta:ab,ti	1,015,854
Final	(#1 OR #2) AND #3 AND #4	575

/exp= Includes terms found below this term in the EMTREE hierarchy

:ti:ab = Title or abstract

* = Truncation

'' = Citation Marks; searches for an exact phrase

Cochrane Library via Wiley 1 april 2016		
Risk factors for domestic violence		
	Search terms	Items found
Population:		
1.	MeSH descriptor: [Domestic Violence] explode all trees OR MeSH descriptor: [Intimate Partner Violence] explode all trees OR "Partner Violence":ti,ab,kw (Word variations have been searched) OR Domestic Violence:ti,ab,kw (Word variations have been searched)	1004
Intervention:		
2.	MeSH descriptor: [Risk Factors] explode all trees OR 'risk factor':ti,ab,kw (Word variations have been searched) OR predictor:ti,ab,kw (Word variations have been searched)	16654
Final	#1 AND #2	229 (CDSR=3, DARE =10, CENTRAL=213, CRM =1, EED=2)

[MeSH] = Term from the Medline controlled vocabulary, including terms found

[TI] = Title

[TI, AB, KW] = Title or abstract or keyword

'' = Citation Marks; searches for an exact phrase

CDSR = Cochrane Database of Systematic Review

CENTRAL = Cochrane Central Register of Controlled Trials, "trials"

CRM = Method Studies

DARE = Database Abstracts of Reviews of Effects, "other reviews"

EED = Economic Evaluations

HTA = Health Technology Assessments

Referenser

1. Folkhälsomyndigheten och Ahmed Farah personlig kommunikation. Sociala relationer - tidsserier och regionala resultat 2012. 2016.
2. Statistiska centralbyrån och Anne Danielsen Rackner personlig kommunikation. Levnadsförhållanden för 2012-13. 2016.
3. Nationellt centrum för kvinnofrid. Tommy Andersson personlig kommunikation. Våld och hälsa: En befolkningsundersökning om kvinnors och mäns våldsutsatthet samt kopplingen till hälsa. 2014.
4. Brottsförebyggande rådet. Brott i nära relationer. En nationell kartläggning. In. Brottsförebyggande rådet., Stockholm. 2014.
5. Mitchell L. Domestic violence in Australia—an overview of the issues. Parliament of Australia
(http://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/BN/2011-2012/DVAustralia) Assesed 10may 2016 2007.
6. Costa BM, Kaestle CE, Walker A, Curtis A, Day A, Toumbourou JW, et al. Longitudinal predictors of domestic violence perpetration and victimization: A systematic review. Aggression and Violent Behavior 2015;24:261-72.
7. Straus MA. Conflict Tactics Scales. Encyclopedia of Domestic Violence, N. A. Jackson. New York: Routledge: Taylor & Francis Group 2007:190-7.